

FIONN

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Modern Gaelic (= Keltische) naam: 'wit', 'blank', 'eerlijk' (vgl. het Bretonse 'gwen').

*

Varianten

Finn (overgenomen door de Noormannen; vandaar dat deze naam in Scandinavië regelmatig voorkomt). In oude tijden: Finan, Findan, Finian, Fintan enz, waarbij het achtervoegsel 'an' een verkleinvorm aanduidt.

*

Fionn in de mythologie

In de Ierse mythologie staat Finn MacCool (ook Finn Mac Cumail, Fionn Mac Cumhal) bekend om zijn wijsheid en eerlijkheid. Hij was een zoon van Cumhail (of Cumhal) en Muirne. De eerste jaren van zijn leven werd hij opgevoed door de vrouwelijke druïde, Bodhmal. De krijgskunst en de andere kunsten werden hem bijgebracht door de strijdster Liath Luachra. Zichzelf noemde hij Demne. Om zich de poëzie eigen te maken ging hij in de leer bij Finneces. Zo verwierf hij de duim van kennis. Hij verkreeg zijn inzichten door op zijn duim te zuigen, terwijl Finneces bezig was de zalm van kennis te bakken voor de maaltijd. Nu hoefde hij voortaan maar op zijn duim te zuigen om te weten wat er in de toekomst ging gebeuren. Daarnaast had hij twee bijzonder schrandere honden, Bran en Sceolan. In werkelijkheid waren het zijn twee neven in de gedaante van een hond. Vandaar dat zij ook verstandiger waren dan alle andere honden. Hij kwam aan het hoofd te staan van de Fianna (of Fenians), een groep krijgers die ten strijde trok tegen alle vijanden van Ierland.

Over hen bestaan vele legenden. Wellicht zit er een kern van waarheid in deze legenden; mogelijk was Finn historisch gesproken een Iers stamhoofd, dat zich verdedigde tegen de binnenvallende Noormannen?

Bij de vrouw Sadbh kreeg hij een zoon Oisín. Het liefste was hij getrouwd met Grainne, maar zij vond hem te oud en ging er vandoor met Diarmuid. Hij volgde hun spoor en doodde Diarmuid.

Finn overleefde zijn kleinzoon Oscar en maakte nog de uitroeiing mee van zijn Fianna. Dat gebeurde bij de Slag van Gabhra. Zelf stierf hij niet, maar verdween naar De Andere Wereld, waar hij net als verteld wordt van Koning Arthur, slaapt.

*

Heiligen

Finian van Clonard, Ierland; bisschop; † **ca 549**; feest **12 december**.

Hij was van adellijke afkomst en zou geboren zijn in het plaatsje Myshall in het Ierse graafschap Carlow.

Aanvankelijk ging hij in de leer bij Fortchern, die een kleinzoon was van koning Laoghaire. Vervolgens bracht hij enige tijd door in gezelschap van een zekere Coemhan, een kluisenaar op een eilandje in de haven van Wexford.

Ierse volksoverleveringen weten te vertellen, dat Finian voor lange tijd in Wales bij grote abten in de leer ging, zoals David van Wales en Cadoc van Llancarfan. Weliswaar is Finian's meest beroemde klooster Clonard ouder dan dat van Llancarfan, maar het is zeer wel mogelijk, dat Clonard pas zijn definitieve vorm heeft gekregen onder invloed van het klooster te Wales, dat zijn regel ontleende aan het invloedrijke kloostereiland Lérins voor de Zuidkust van Frankrijk.

Het is een historisch feit dat hij in briefcontact stond met Sint Gildas van Rhuys in Bretagne († 570; feest 29 januari). Deze schreef juist een sombere kerkgeschiedenis. Vooral fulmineerde hij tegen de hoge positie die bisschoppen langzamerhand innamen in de toenmalige maatschappij. Hij zag daarin een groot gevaar voor een toegewijd christelijk leven. Is het onder invloed daarvan, dat Finian een kloosterlijk stempel drukte op het karakter van de Ierse kerk? Of komt dat toch door de neiging tot eenvoud, mystiek en een leven dichtbij de natuur, die de Ieren in het bloed zit?

Hoe dan ook, toen Finian uiteindelijk als bisschop naar zijn vaderland terugkeerde, stichtte hij tal van kerken, kloosters en kloosterscholen. Zijn beroemdste vestiging, Clonard, ontstond rond het jaar 520. Het groeide uit tot de meest gerenommeerde leerschool van Ierland, vooral vanwege zijn bijbelstudies. Het herbergde vele beroemde leerlingen. Zo zou het de bakermat worden van de zogeheten 'Twaalf Apostelen van Ierland': dat zijn Kieran van Saigher, Kieran van Clonmacnoise, Brendan de Zeevaarder, Brendan van Birr, Columkille van Iona, Colm van Terryglass, Molaise, Kenneth (ook Cainnech, Canice of Canise), Ruadhan, Mobhi, Sinnell en Ninidh van Inismacsaint. Overigens moet worden opgemerkt, dat deze lijst meer een symbolisch karakter heeft dan een waarheidsgetrouw. Immers Kieran van Saigher leefde eerder dan Finian. Op sommige lijsten wordt deze reeks van namen nog uitgebreid met Finian van Clonard zelf, Finian van Magh-Bile en Comgall van Bangor.

Dankzij dit alles hebben latere vereerders Finian de bijnaam gegeven van 'Leermeester van de Ierse Heiligen'.

